

I 2 W

L 6 0 5

✓ 00/5.

ant. M. 396.

Gesner, Sal., Belg. disputationis
—(40) Hoc, m.

K. IV. 31.

Ruperto Niessing accepto
Jacobo Tappio.

Conclus 1.13.7

DISPUTATIO IX.

CONTRA CON-
CILIVM TRIDENTINVM
è Dn. D. MARTINI CHEMNI-
TII Examine deprompta continens
III. capita.

- I. Pontificiorum sententiam de peccato Orig-
inis.
II. Orthodoxorum Theologorum sententiam
Pontificis oppositam.
III. Argumenta Pontificiorum.

Quam privata cūq[ue] ventilandam
Sub præficio

SALOMONIS GESNERI
S. S. Theologiae Doctoris & Professoris in
Academia VViteberg. publ. pro-
ponit. 17. die Aprilis.

HERMANNVS SAMSONIVS
Riga Livonus

VVITEBERGÆ,

Typis VVolfgangi Meiñeri,
Anno 1062.

REVERENDO PIETA-
TE, ERVDITIONE ET VIR-
TVTE PRAESTANTISSIMO VIRO

Dn. ANDREÆ BAVMANNO EC-
CLESIASTAE apud Riga Livonos vigilans-
fimo

NEC NON
CLARISSIMIS ET PRVIDENTIA AT-
QVE Autoritate præcellentissimis viris

Dn. THOMÆ RAMO IV Licen-
tiato & Reipub: Rigenis Senatori dignissimo

Dn. PHILIPPO MITTENDOR-
PHIO Secretario ibidem fidelissimo

Dn. Meccanistibus suis atq; amicis perpetuum
colendis

Hacce à se confessas theses dedicat
Respondens.

CAPVT PRIMVM IN QVO RECL
TATVR Pontificiorum sententia de peccate
originis.

THEISIS I.

Postquam haecenius de autoritate, canone, versione, & interpretatione scripture sacra, & traditionibus humanis disputatum est: nunc ad controversos articulos accedamus in quibus Concilium Tridentinum Ecclesias Augustana Confessionis plurimorum errorum accusat, inquit, eas anathematum fulgura veruma ex pelui desumpta agminatim converget & vibrat.

II.

Primum vero in acie controversorum articulorum locum sibi vendicatis, qui est de peccato Originis, cuius vera agnitus omnino est necessaria: neque enim potest intelligi magnitudo gratiae Christi, nisi cognitis nostris malis, ut verissime pariter & pungit in apologia Confessionis Augustana dicitur.

III.

Proinde nos ut Tegi etiam Examini in instituto nostro progrediemur & locum illum de peccato originis modo per tractabimus, talem servaturi methodum, qua per agorū seu remotionem falsarum opinionum ad deum sive verioris sententiae assertiō nem pervenire, & Pontificiorum sophistificationes de ponte deycere queamus.

IV.

Quemadmodum autem Simonis vulpes caudis colligata, capite vero discunet & erant: Ita etiam hoc in articulo varie Pontificiorum strophae se nobis offerunt, quz quidem a se invicem diffident: nihilominus tamen ad unum scopum collineare videntur.

V.

Scholastici scriptores varias de peccato originis opiniones se
A 2 invicem

invicem jugulantes haberentur. Quorum ali⁹ peccatum originis tantum esse nudam privationem, & non positivam aliquam pravitatem harentem in natura humana affirmarunt. Ali⁹ somitem peccati tamquam morbidam qualitatem harente tantum in carne, qua inclinet appetitum sensitivum & mediante eoc etiam voluntatem ad inferiora, afferuerunt. Ali⁹ somitem ponunt in appetitu sensitivo, & sentiant superiorempartem rationis ab omni depravatione inimunem, liberam, & integrarem esse, nisi quod aliunde paulū inclinari possit ad inferiora: Et multa diffinant somitem illum non esse de ratione peccati originis. Ali⁹ tandem opinantur, peccatum hoc neq; privationem, neq; positivam aliquam pravitate esse in homine, sed tam⁹ reatum propter lapsum Ad& sine pravitate aliqua harente in nobis.

VI.

Hac sunt rancida illa & absœpta scholasticorum dicta, quibus olim totum terrarum orbem dementarunt sed videamus iam, ad Pontificiorum opiniones, quas hodie Tridentini Concilij patroni & interpretes tuerintur, ab illis differant.

VII.

Albertus igitur Pighius Antichristiana scotomia totus labo-rans portentiloqu⁹ suis hunc in modum rethoricitur. Tria sunt que in Ecclesia de peccato originis definita sunt. I. id est quod sit. II. Unde sit ex propagatione scilicet ab Adamo. III. Qui sinit eius in nobis effectus. At vero id est, & in quo consistat eius propria ratio Ecclesiastica definitione certum non est. Pro censorio autem suo supercilios acerbè damnatur tum D. Augustini sententiam, quod peccatum originale sit concupiscentia: tum Augustanam Confessionē, quod voluerit tradere definitionem peccati originis.

VIII.

His ita premisis hunc in modū tandem peccatarum originis describit quod non sit vitium aliquod non depravatio aliqua, non habitus corruptus, non qualitas vitiosa haren⁹ in nostra substantia, Eam enim illi integrum esse statuunt: Sed quod peccatum originis, sit actualis transgressio Ade reatu tantum & pana propagata ad posteros sine vito aliquo & pravitate harente in ipsorum substantia.

9. Porro

IX.

Porro reatam illum in hoc consistere ait, quod propter Adam peccatum extores facti sumus regni celorum subjecti regno moris & eterne damnationi obnoxii, & omnibus humanae vitae miseriis involuti. Et vero carentiam iusticia originalis & concupiscentiam non habere rationem peccati sive in parvulis sive in adultis sive ante sive post baptismum. Has enim affectiones non esse vicia sed naturae conditiones in nobis, sicut ex seruis qui proprio vitio libertate amiserunt nascentur servi non suosed parentum uiuio. Et sicut filius scorti sustinet infamiam matri sine proprio aliquo in se harente vicio.

X.

Hac est pregnans illa Pighii sapientia, vel potius veteratorie uisus cuius secesserat, quam Ambrosius Catharinus Episcopus uiragi manu tenuit, adeo ut mirandum sit, eos, qui Rosciu[m] videri volunt, hoc unguem se scabere.

XI.

Sed bellè habet: Pergamus nos visari, quas quisquilius Andradius in auro suo fulmine iactet. Hic enim est unicus ille, qui instar statuarum Mercurialium ad uitam mysteriorum nos perducet, que parteculi Conciliabuli Tridentini silentio potius obuolueret, quam in vulgus spargere voluerunt.

XII.

Is igitur propter moloch sua sic nugatur. Concupiscentia qualis est in hac natura & corruptione fuit etiam in integrâ naturâ, sed ita ut cohiberetur a iusticia originali. Ideo per se non est peccatum, si tantum frenetur: id quod sit in renatis. Amissionem vero iusticia originalis in Adamo pugnare non cum lege aliquâ Dei, inquit, sed cum generali tantum illa legis natura & sententia, quâ natura conservatio uincitur, demandatur: In nobis vero carentiam illam iusticiam originalis tantum habere de ratione peccati, quantum habeat de voluntario. Sed quia minimam habet rationem voluntarij, ideo peccatum originis minimum esse omnino in peccatorum.

XIII.

Hoc nimirum est os istud blasphemias magna & blasphemias
A. 3. C. egre-

O egregie Papizans, sicut Apocal. 13. habetur. Sed meta blasphemiarum & portentosarum opinionum nondum est hic fixa.

XIV.

Sic enim Franciscus de Mayra fermento Andradicarum opinionum succulentus subneditis. Sed peccatum originis in particulari fuit solummodo voluntarium, voluntate scilicet Adae. Sedin universalis hoc est, in nobis omnino est in voluntarium. Ergo omnis nullam habebit rationem peccati.

XV.

Et ne hic quidem impijs suis opinionibus metu figurari: nisi etiam altos castiorumq; in atheismis suis praegravent. Monachus enim qui dixerat, propensionem ad peccandum & laetitiam cupiditatum, quas simul cum natura induimus esse peccatum originale: & tantam esse natura & corruptionem peccato originis contraria, ut nihil a tali posit natura cedit aut effici non perversum a contaminatum, ab ijs damnatus abiyo.

XVI.

Quid vero de paternulis istis silentiarijs Concilijs Tridentini dicimus? Num illi seniores de hoc loco sedem soveniunt? Nihil certe minus. Pro ijs enim ad vocatus & utriusque misericordia eorum Andradius enucleate satis respondebit, quale ipsi uoguoluebant in rupe sua Tarpeia paruerint.

XVII.

Sic enim pro ipsis Andradini. In natura humana depravata sine renovatione Spiritus restat adhuc aliquod bonum non in exterritatem disciplinam, verum estiam quoad res spirituales. Nam non hoc est cum Pelagianis eandem ferram per unam eandemque lineam reciprocare? luditur qui potest.

XVIII.

Quin immo hi paternuli eti alius sedentes domi consuerrantur? hec tamen stantes foris publicarunt, reliquas omnes opiniones quales eacunq; sint, in hoc articulo liberimas esse; doctrina autem Augustana Confessionem non esse liberam.

XIX.

Quis iam tales Papistici roscii scusculos non suspiciat? Dignissima

veiq; suis cultoribus. Et quis non me Christe iuraverit, non erum
vero esse similius, quam has Pontificiorum strophas putidissimis
Scholasticorum nugamentis.

XX.

Sed finis tandem aliquando, imponatur enumerationi papistiarum corruptiarum. Et ubi post hanc ratione decimam eluci-
daverimus, ratione consideremus vult Nazianzenus lib. I.
Theolog: disturbemus & cibetamus.

CAPUT SECUNDUM IN QVO ORTHODOXA loci huius legi proponitur.

I.

Prima itaque cura in hoc capite nobis incumbit ut difficiamus,
unde Orthodoxa loci huius sententias si desumenda? Illam vero non
ex rationis humane territorio, neque ex tortuosis & capiatis Aristoteles & Galeni discursibus, sed ex liquidissimis Israeli fontibus de-
sumendum esse, proficiemus. Quare pudentes Papicolas, quod multa
de hoc articulo cornicantur, nullo adhibito scriptura dicto; cum
non minus theologo indignum sit loqui sine scriptura, quam lare-
cessato turpe est sine legibus loqui.

II.

Premittimus autem definitionem nostram à Pontifica definitione
discrepante, & à nostra distantem, eamq; firmissimis scripturæ dictis
communemus. Ea vero sic habet. Peccatum originis est carentia
iusticie originalis debita inesse hoc est in natu ex virili semine ambo lucis in mente, iverso voluntatis à Deo, & contumacia cor-
dis, ne possint vere obedire legi Dei, secuta lapsum Adæ, propter
quem lapsum & propter quam corruptionem natu sunt rei & filij i-
re, hoc est, sunt damnati a Deo, nisi fuerit facta remissio propter
Christum.

III.

Vt autem uero nos hanc rationem singulas definitionis partes
goborandas perueniamus, consideranda nobis primum erit huma-
na naturæ excellētia & integritas, qualis ea fuit ante lapsum. Sie
a Gen. 1. v. 27, & v. 1. 9. Sap. 2. v. 23. Eccl. 7. v. 6. Colos. 3. v. 10.
Gabetur: Conditus fui homo ad imaginem Dei: hoc est ut Pan-

lue

Ius Ephes: 4. v. 24. explicat, in iusticiâ & sanctitate veritatis.

IV.

Verum postquam homo παντεργίας Sathanæ à Deo deficit, summa illam perfectionem, συμφωνίαν & si συμφερίαν omnium virium ac facultatum amissi, & prima illa suâ iusticia & integritate excidit; ac successerunt mentis vanitas & caligo, ignorantia cordis, mentis & voluntatis ὑποπάθεια, effectuumq; ἀταξία.

V.

Quid omnia naturali propagatione in nos derivantur. Ut enim si non peccasset Adamus, liberos genuisset iustos, naturæq; integra & perfecta sicut erat ipse: Ita post lapsum genuit filios secundum imaginem suam & non secundum Dei imaginem Gen. 5. v. 3.

VI.

Definit autem hoc peccatum definitio nostra secundum seu privationem, cuius deicta seu positione: sicut virumq; Apostolus Rom. 7. complectitur. Privativum v. 18. & 29. Positivum v. 23.

VII.

Partes huius peccati 2. sunt, Defectus & Concupiscentia. Defectus est aduersaria naturalis ad bonum, & carentia iusticie originalis. Non enim homo habet naturaliter potentiam seu vim seu dona efficiendi iusticiam spiritualem erga legem Dei, nec in mente, nec in voluntate, nec in corde,

VIII.

Nam mens (que vox secundum scripturam complectitur intellectum, iudicium, assensionem, & cogitationes) caco & ignara rerum divinarum, & tenebra passim in scripturâ appellatur Esai: 9. v. 2. 60. v. 2. Ioan: 1. v. 5. Ephes. 5. v. 8. Actor: 26. v. 18. Luc: 1. v. 79. & 1. Cor: 2. v. 14.

IX.

Voluntas dicitur reluctari Deo Psalm: 57. v. 5. Exod: 10. v. 38. Imò mortua Ioan: 5. v. 21. Ephes. 2. v. 1. Coli: 2. v. 13. libera iusticie Rom. 6. v. 20. servia autem peccati Ioan: 8. v. 34. Inimicitia adversus Deum Rom. 8. v. 7.

X.

Cor dicitur à Deo esse aversum Gen. 5. v. 5. Ierem. 10. v. 12.

Olfing

Obstinatum, crudele, incircumcisum, resipiscere nesciens Rom. 2.
v. 5. Et ut Apostolus 1. Cor. 2. v. 14. breviter ad ueritatem mentis,
voluntatis & cordis describit: Animalis Romo quid est enim omnia
Tua mentis, quae sunt Spiritus Dei. Ratio est quia uirginis spiri-
tualia ei defuerunt.

XI.

Concupiscentia seu prava inclinatio est pronitas, qua homo mo-
vetur ad faciendum ea, que cum lege & voluntate divina pug-
nant: & contumacia cordis ac voluntatis adversus legem Dei, que
amissa integritati & iusticia originali succedit, Gen. 6. v. 5. Ie-
rem. 17. v. 9. Rom. 8. v. 7. Ephes. 2. v. 3. Psalm. 5. v. 7. Rom. 3. v. 12.
12. & seqz:

XII.

Et sicut defectus notat Propterea: Ita concupiscentia Deo. Talis
inclinatio, in mente est propensio ad cogitationes vanas ac falsas:
ad errores: erroneas opiniones: deniq; ad dubitationes deo: In
voluntate est pronitas facilime insecuritatem carnalem, in diffi-
dientiam erga Deum &c. proruens: In corde est impetus ad iracun-
diā, odio, livorem &c.

XIII.

Et hac inclinatio est talis prava qualitas, quam sequitur actio:
ita videlicet, ut etiam si actu nondum velimus facere, quae lex pro-
hibet: velimus nihilominus inclinatione, qua tamen & ipsa pecca-
tum est Gen. 6. v. 3. Rom. 8. v. 7.

XIV.

Sic quando describitur reparatio & restitutio hominis per spiri-
tum renovationis, simul ostenditur antithesis depravationis Rom.
12. v. 2. Ephes. 4. v. 23. Coll. 3. v. 9. Iam vero inchoatur reparatio in
omnibus partibus & viribus hominis in hac vita, ut tandem abo-
leantur corpus peccati Rom. 6. v. 6. Adeo ut hinc liquido pateat, omnia
qua sunt in homine, esse peccati veneno adulterata, sive actu sive in-
clinatione.

XV.

Sic iterum qua qualis & quanta sit natura humana per pecca-
tu depravatio, scriptura ostendit, quando describit, quales sint ori-
ginalis illius morbi reliqui & etiam in renatis in hac vita Rom. 7. v.
14, 22, & 23. Gal. 5. v. 24. Coll. 3. v. 8.

XVI.

Demig

Deniq; in toto homine, qualis est ex prima naivitate, in omnibus eius membris & partibus ponitur sedes originalis pravitatis. Vetus enim homo Rom. 6. v. 6. Gal. 5. v. 24. cum morbis & concupiscentijs iubetur crucifigi. Paulus alias absq; Epitheto in numero singulari peccatum, ut Rom. 5. v. 12: alias cum Epitheto peccatum inherens seu natura penitus insidens Rom. 7. v. 18. & 20. est ne quis a toto vnde, circumstant & omnes vires ac facultates penitus obsidens, Heb. 12. v. 1. alias legem membrorum Rom. 7. v. 23. Rom. 6. v. 6. corpus peccati, legem & eam duxit carnis Gal. 5. v. 16. alias alijs appellationibus vocare solet. Psalm. 51. v. 7. testatur David, peccatum hafisse tunc in sua massa, etiam cum primū incepere formari.

XVII.

Sic Gen. 6. v. 5. affirmatur: Omne figmentum cogitationum coris humani duntaxat malum esse omni die, etiam tunc quando fetus adhuc inter viscera materna delitescat. Et ne quis existimat imitatione tantum cor humanum hanc maliciam contrahere cap. 8. v. 21. addit à puericia.

XVIII.

Comprobant idem propheta & reliqui sancti viri Iob. cap. 14. v. 4. & 15. v. 16. Esa: 48. v. 8. Ierem: 17. v. 9. lib. Esdra cap. 4. v. 30. Psalm. 51. v. 7. Confirmat hoc ipse servator Ioan. 3. v. 6. Ioan. 1. v. 13. Paulus Rom. 5. v. 12. Evhef. 2. v. 3. Iohannes 1. Ep. cap. 3. 4. 1. & 5.

XIX.

Hec est vera & constans scriptura sententia de hoc articulo, que in sūlsas Romanensium speculations in finum proculat. Et sic Deo propiciante ex scriptura omnes definitiones nostræ partes probavimus.

XX.

Nolumus enim abnormibus Pontificiorum ratiocinijs & Tropo-
logijs idē credere. Scripturas iam interrogavimus, interrogavi-
mus Apostolos, interrogavimus prophetas, interrogavimus Chri-
stum, sicut habet Ambrosi lib. 1. ad Gratiam; de fide cap. 4. Nolu-
mus expectare alium magistrum, habemus verbum Dei, nemo nos
potest sic decere teste Chrysost: homiliaq; in Exempla ad Coloss:

XXI.

Verum expedito etiam οὐεῖς nostro, pedem iam proferemus ad
αὐτοὺς τοὺς Pontificiorum, eo q; consultato colophonem thesibus nostris
addemus.

CAPUT

CAPUT TERTIVM DE ARGUMENTIS Pontificiorum.

I.

Tales itaq; argutias & argumentorum pondera ad conclamatam suam causam obtinendam Pontificū necunt. Natura humana in primā creatione eum esset integras, ita condita fuit, ut in mente voluntate, corde, & reliquis viribus esset talis & tertia & rebellio, qualis iam etiam in renatis adhuc reliqua esse cernitur.

II.

Respondeo per infestationem. Purissima enim & sanctissima fuit in primā creatione natura humana sine aliquā & tertia corruptionis & rebellionis iuxta ultimum preceptum. Sicut id Paulus interpretatur Rom. 7. v. 7. Et qualis fuerit imago Dei in homine, ipsa restitutio in homine, que in hac vita per spiritum S. inchoatur, in alterā vero absolvitur, satis ostendit Rom. 12. v. 1. Ephes. 4. v. 23, Coloss. 3. v. 10.

III.

Sic non minus συλλογής est altera ipsorum obiectio. Peccatum non potest esse sine lege. Sed parvulationis usū destituti lege obligari nequeunt. Ergo parvuli originaliter non peccant.

IV.

Respondeo ex August: lib. 6. contra Julianum Pelag: cap. 4. tom: 7. coll. 4. Parentum peccata aliena sunt proprietate actionis: nostra sunt contagione propaginis. Et scriptura vocat peccatum originis nō tantum actionem voluntariam cum electione suscepit: sed omnē defectum, cogitationem, motum non congruentem legi Dei. Et major ἀσθετική loquitur de peccato actuali. Ideoq; committitur hic μάτασσις εἰς ἄλλο γένος.

V.

3. Obiectio eiusdem est farinae. Nulla lex à Deo est lata, cui repugnet, qui arguatur & damnetur defectus iusticia originalis, & que in eius locum succedit concupiscentia. Respondeo per infestationem. Creatus enim fuit homo ad magnum Dei, quae fuit conformitas cum norma iusticie in Deo, que in lege divina patescere est, iuxta vocem legis, Deut: 6. v. 5. Deut 27. v. 26. Et quemadmodum hec conformitas congruebat cum lege divina: Ita hæc disformitas difficiat ab ea, & per eam damnatur.

VI.

4. Qb-

B 1 II 1

4. Obiectio: Definitio Augustini (quā definitur, nihil habere rationem peccati, nisi sit à sciente & volente) propriè convenit peccato originis. Respondeo, probandum hoc erat ex scriptura: Quin potius propriè convenit peccato actuali: contortè vero & violenter peccato originis. Et quicquid hic Pontificij de voluntario garrisunt: id omne scriptura uno vocabulo expedit. 1. Ioan. 3. v. 4. in lutum proculat. Voluntas vero & assensus in actualibus peccatis locum habent. Ac tametsi infantes actu secundo ὑπερέγεια non possunt assensum prabere: tamen ipsa facultas προσετίκη vitiata & in malum proclivis est Gen. 6. v. 5. Gen. 8. v. 21.

VII.

5. Objiciunt, corruptionem non esse tantoper amplificandam, ut nihil in ea piū, nihil bonum; nihil non contaminatum agnoscamus. Respondeo scriptura constanter hoc refutat Job. 14. v. 4, Rom. 7. v. 18. Gen. 6. v. 5, ubi notetur vocula Iezer.

VIII.

6. Objiciunt ex 6. capite Gen. v. 5. non ipsum cor sed figmentum cordis, id est, propensionem & concupiscentiam ad peccandum, accusari. Respondeo absurdè hoc explicari & Iezer seu figmentum cordis, testante scriptura, significare intimas cordis cogitationes, fictiones, meditationes, Es: 26. 3. 1. Par. 28. 9. 1. Par. 29. 18. Deut. 31. 21. Paulus interpretatur Φρόνμα σαρκὸς intellectum carnis, cumq; esse inimicitiam adversus Deū assertum Rom. 8. 7. Et Scriptura aliter docet Luc. 6. v. 27. Ierem. 17. v. 9. IX.

Hac sunt adamantina illa, si dīs placet, Romanensium argumenta, que nullo fere admoto ariete facile per se collabescunt. Cetera in ipso disputationis actu, Deo propiciante, discutienter uberioris.

X.

Nos vero cū Davide exclamemus Psalm: 19. v. 13. Delicta quis intelligit, ab occultiis meis munda me. Et cum Anshelmo theses nostras terminemus, qui in meditationibus suis sic inquit. Terret me vita mea. Namq; diligenter discussa appetit mihi aut peccatum aut sterilitas. Et si quis fructus in ea videatur, sic est simulatum, aut imperfectum, aut aliquo modo corruptum, ut possit aut non placere Deo, aut despicer. Certe tota aut in peccato damnabilis, aut

infructuosa, & contemptibilis.

F I N I S

99 A 6902

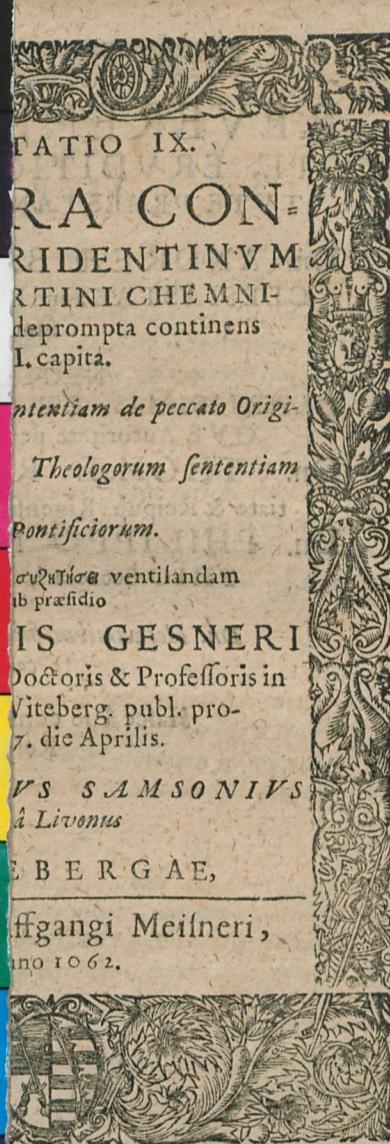
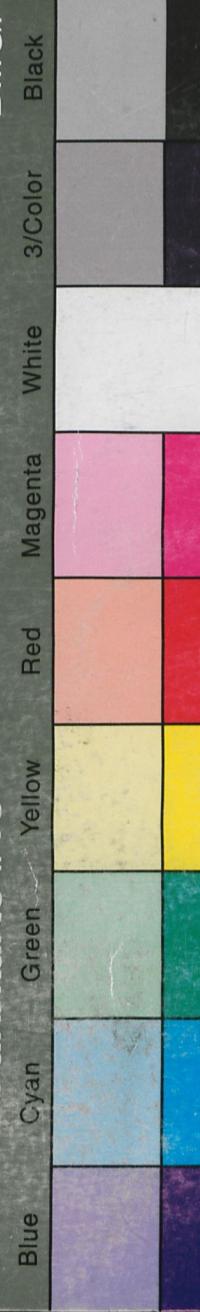
PA70C

Retro

VDT7

B.I.G.

Farbkarte #13

173.